

Podplukovník gšt. František Pohunek:

Úvahy o křídelním a bočném útoku.

(Dokončení.)

7. Součinnost akce čelní s akcí křídelní.

Velmi choulostivou stránkou provedení křídelního útoku je souhra tohoto útoku s akcí čelní. Poměrně nejmenší nesnáze se vyskytují tehdy, je-li čelní akce obranná. Zato jsou mnohem větší, je-li čelní akce rovněž útočná.

Nesnáze se objevují hlavně v okolí místa styku čelní fronty a fronty křídelní, když se křídelní fronta již v určitém úhlu vytvočila.

Příčina nesnázi jest jednak ta, že křídelní útok svým směrem po nějaké době začne křížovat směr blízkých jednotek čelní fronty, a ježto moderně vyzbrojené jednotky vytvářejí před sebou značně hluboké pásmo palby, mohla by palba čelních jednotek ohrožovat vytáčejší se a do nepřátelského boku postupující křídelní jednotky.

Aby si akce čelní a křídelní navzájem nepřekážely, musíme učinit některá opatření, o nichž postupně promluvíme. Nejdříve si však všimněme, jak se provede vytočení fronty křídelního útoku.

Vytočení může se s c h e m a t i c k y provést dvojím způsobem:

1. buď jednotky, určené ke křídelnímu útoku postupují souběžně a přímočaře, až dosáhnou jisté čáry (cile), při čemž směr postupu (a útoku) je rovnoběžný nebo málo sbíhavý se směrem čelní akce; teprve po dosažení této čáry změním náhle směr postupu celé fronty do nepřátelského boku;

2. nebo jednotky křídelního útoku se postupně a plynule stáčíjí do nového směru (do směru více nebo méně sbíhavého se směrem akce čelní), postupující po drahách obloukových.

První způsob se hodí tehdy, je-li nepřátelské křídlo, na něž chceme útočit, opřeno o nějakou překážku, takže je musíme nejprve čelním náparem porazit, abychom křídlo uvolnili pro obchvat. Přímočarý postup jednotek je zde výhodnější pro jednoduchost manévru jednotlivých jednotek v průrazové akci vhodnou volbou cíle, za který volíme čáru, hodící se dobře za výchozí základnu pro vlastní křídelní útok obchvatný, dosáhneme toho, že se nám jednotky nevymknou z ruky a nedají se strhnout eventuálním čelním pronásledováním poraženého protivníka, nýbrž zastaví se včas a uspořádají v útoku v novém směru, který bude rozhodující pro zdar celkové operace a ne jen pro místní zdar na křídle.

Druhého způsobu můžeme užít vždy, máme-li na křídle volný prostor a hodí-li se terén k manévrování. Způsob ten ponechává podřízeným velitelům větší volnost co do volby cílů a okamžiku změny směru postupu, mimoto je nutí k vzájemnému styku a často i k dohodě o způsobu postupu. Vyžaduje tedy velitelů iniciativních, kteří dovedou rychle a správně pochopit novou situaci a dovedou jednat podle intencí vyššího velitele, i když se situace změní. Na druhé straně však musí vyšší velitel neustále sledovat vývoj událostí. O tom si ještě promluvíme.

Ať už postupujeme tak aneb onak, bývá v obou případech třeba vyrazit s jednotkami na vnějším křídle dříve než s jednotkami vnitřními, aby vnější zatáčejší se křídlo došlo včas na svůj poměrně vzdálený cíl a obchvatné situace bylo na křídle dosaženo všemi jednotkami 1. sledu co možná rychle po sobě. Nemůžeme-li ovšem s jednotkami vnějšího křídla vyrazit dříve, musíme tam dát prvky hodně pohyblivé, které za stejnou dobu urazí delší dráhu než jednotky blízko osy otáčení. Rozdíly ve vzdálenostech a doby potřebné k projití určité dráhy se však vyrovnávají někdy tím, že podařilo-li se nám protivníka křídlem značně přesáhnout, mohou jednotky na vnějším křídle rychleji postupovat — nemajíce proti sobě nepřítel — než jednotky blízko osy otáčení, které musí na své cestě teprve zdolávat odpor nepřátelských křídelních jednotek. Můžeme-li však dát vnějšímu zatáčejšímu se křídlu náskok, aniž

je nebezpečí, že nepřítel vyplašíme, je to velmi výhodné pro křídelní útok, neboť se tím dosahuje velkých účinků překvapení: zatím co se bojuje více méně čelně na nepřátelském křídle, objevují se již v týlu tohoto křídla jednotky nové, které hrozí odříznout nepřátelským křídelním jednotkám zadní komunikace a mimoto vyvracejí eventuální ústupové obranné posice.

Zatím co se provádí vytáčení fronty na křídle, není výhodné, tísňíme-li nepřítel příliš silně čelně, nějakou ofensivou, takže je eventuálně nucen ustupovat. Máme naopak zájem na tom, aby zůstal na místě — neboli musíme jej upoutat. Zvláště není výhodné, tísňíme-li protivníka příliš silně ve směru čelním v prostoru, kde se stýká akce čelní s útokem křídelním. Každým ustoupením anebo couvnutím nepřítel na křídle se stává úhel mezi čelní akcí a křídelní akcí tupějším, směry útoků jsou méně sblížené — a to je pro nás nevýhodou. To ovšem platí jen tehdy, dokud protivník může couvat ve směru kolmém na čelní frontu; jakmile jsme svou křídelní frontu vytočili do úhlu blízkého 90°, musí již protivník couvat s křídlem rovnoběžně s čelní frontou — a fronta se postupně od křídla hroutí (t. zv. Aufrollen — vlastně ale je to Einrollen).

Jakmile se křídelní fronta dostatečně vytočila, nastávají ne-snáze. Čelní jednotky sousedící těsně s křídelní akcí, nemohou již postupovat, aby nepřekážely v postupu jednotkám křídelním, nemohou před sebe všude pálit a nemohou k vůli sousedům ani změnit směr. V tom případě bývá nejlepší, když se takovým jednotkám postupně zužují fronty (pásma činnosti) tak, že se jednotky vyřadí z 1. sledu a přejdou do zálohy. Kromě toho musí se čelním jednotkám, které by svou palbou mohly ohrozit jednotky křídelní akce, stanovit hranice, až kam smějí střílet, po kterou čaru. Rovněž jejich postup kupředu, způsobený zdárným postupem křídelního útoku nebo předem předvídaný k ochraně vnitřního boku křídelní akce, musí se upravit určením přesných postupných cílů. Poněvadž je tedy spolupráce jednotek čelních a křídelních v místě styku tak choulostivá, je výhodné, aby tyto jednotky byly pod velením téhož velitele.

Je-li vytočení fronty křídelního útoku zcela jednoduché v teorii, není tak docela jednoduché v praxi.

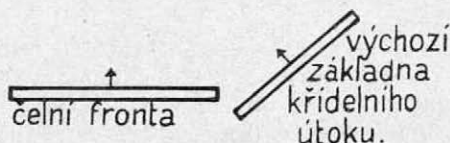
Předně si musíme uvědomit, že vyrazíme-li ke křídelní akci z fronty, jež je přímým prodloužením čelní fronty, trvá vytočení na křídle tím déle, čím delší je fronta křídelní akce. Je tedy prakticky vytočení široké fronty možné jen tehdy, dá-li se nepříteli co nejdéle zatajit.

Proto budeme zřídka kdy vyrazet ke křídelnímu útoku z fronty, která je přímočarým prodloužením fronty čelní, nýbrž vynasnažíme se a priori vyrazit z fronty, která je už k frontě čelní stočena. Můžeme toho dosáhnout také tím, že výchozí základnu na křídle posuneme na vnitřní straně o kus zpět, jak ukazuje obr. 3. Jenže pak to již není čistý křídelní útok, nýbrž přechod od křídelního útoku k boč-nému útoku.

Ježto spolupráce jednotek v místě styku křídelního útoku s akcí čelní je velmi choulostivá, musíme ji usnadnit přesným určením rozhraní mezi křídelním útokem a akcí čelní a pak určením

rozhraní pásem činnosti jednotek, které by si mohly v postupu a v palbě navzájem překážet anebo škodit. Při tom se nesmíme spojit nějakými rozhraními na papíře, nýbrž musíme zvolit markantní a u obou interesovaných jednotek dobře viditelné terénní čáry nebo tvary. Výhodné proto též bývá voliti za rozhraní hranice terénních příhrad. Dělostřelectvo čelní fronty může, má-li dobré pozorovatelný a je-li ve velmi dobrém spojení s velitelem křídelní akce, velmi účinně podporovat křídelní útok bočnou palbou.

Má-li býti spolupráce a souhra obou akcí, čelní a křídelní, co nejlepší, musí tu být nějaký orgán, který by neustále a pohotově řídil celek. I když byl na př. křídelní útok založen na základě předem pojaté myšlenky, nesmí velitel nikdy křídelní jednotky pustit z rukou, neboť účinek křídelní akce, záležející ve vytočení fronty, může se plně projevit jen tehdy, nemůže-li se protivník vymknout z obchváceného postavení. Poněvadž však si nejsme jisti, že protivník nemá již možnosti manévru, dokud jsme jej úplně nepotřeli, musíme být stále velmi opatrní na své vnější, zatáčející se křídlo, abychom se nedostali do situace, kde obchvacující jsme sami nepřitelem obchváceni.

Obr. 3.

Další nutností je, aby ty jednotky, které by se mohly vývojem křídelního útoku navzájem ohrožovat nebo si překážet, měly též jediného, společného velitele.

Poněvadž pak lze křídelní útok dobře podporovat dělovou palbou s boku, musíme zařídit co nejdokonalejší spojení mezi velitelem dělostřelectva křídelní akce a velitelem dělostřelectva, podporujícího křídelní útok z boku z fronty čelní.

Nebudu zde vypočítávat důvody, pro něž bude třeba organisovat co nejdokonalejší spojení nejen uvnitř křídelní akce, ale i mezi akcí křídelní a čelní, dále spolupráci s letectvem (zde bude potřeba určit zvláštní letecké pozorovací jednotky, které budou sledovat vývoj událostí v okolí místa styku čelní fronty s útokem křídelním).

Vedlejší bude též součinnost zpravodajská, kde bude třeba organisovat co nejrychlejší dodávání zpráv, neboť situace se bude rychle měnit a i nejmenší změna může mít dalekosáhlé důsledky.

Naskýtá se ještě otázka, do jaké hloubky (ve směru rovnoběžném s čelní frontou) má křídelní útok po vytočení pokračovat. Odpověď na to dá jen chování nepřítele. Jisté je, že žádná fronta nevydrží dlouho, proniká-li do jejího boku a týlu vítězná nepřátelská síla. Ba, v dnešní době není obvykle ani třeba postoupit příliš hluboko: jakmile jsme zaujali frontu v boku nepřátelském a můžeme odtud ohrožovat dělovou palbou — která působí přec na vzdálenost značnou — tyl jeho křídelních jednotek, ocitá se nepřátelské křídlo

ve sbíhavé palbě, nemůže být dobře zásobováno, nemá spojení s týlem, nemůže provádět přesuny sil, zkrátka nemá možnosti manévru a musí být poraženo. Tato porážka na křídle má však vliv na odolnost celé nepřátelské fronty. Může-li protivník uniknout z obchváceného postavení ústupem, může se sice vyhnout fyzickému zničení — ale ztrácí za to terén. Nemůže-li ustoupit, buď pro nepříznivý terén nebo proto, že je čelně pevně upoután, může mít náš zdařilý a dostatečně hluboký (t. j. na dostatečně široké frontě vedený) obchvat za následek úplné fyzické zničení protivníka. O tom si však ještě povíme v závěru.

Zbývá nám ještě povědět něco o zajištění.

8. Kryt vnějšího boku křídelního útoku.

Jednotky, provádějící křídelní útok, jsou vydány nebezpečí, že budou samy z boku napadeny buď nepřátelskými zálohami, stojícími hluboko za nepřátelskou frontou (nebo z hlubokého týlu přivezenými) a majícími tedy úplnou volnost jednání, nebo i jednotkami, které se protivníkovi podařilo vyjmout z čelní akce, dopravit včas na ohrožené křídlo a rozvinout na frontě širší než je fronta křídelního útoku.

Nebezpečí nepřátelské reakce je tím větší, čím déle bojujeme na křídle o taktický úspěch, t. j. čím déle trvá, než zlomíme odpor nepřátelských jednotek na křídle. V dřívějších dobách bylo nebezpečí rychlé nepřátelské reakce proti křídelnímu útoku mnohem menší, neboť byla nedokonalá pojítka, nebylo letectva, boje se sváděly na mělkých frontách, nepřítel kromě jezdeckta nemohl rychle dopravit větší síly na danou vzdálenost atd.

Zajištění zatáček se křídla se zakládá na zprávách o nepříteli, na náležitém učlenění vnějších jednotek, pak také na překvapení, na terénu a nepřímě i na rychlosti provedení křídelního útoku a na důrazném vedení čelní akce.

Zprávy opatřujeme z prostoru značně hlubokého. Poněvadž na tom velmi záleží, aby nám neunikly nepřátelské přesuny sil, které by směřovaly proti našemu křídlu, nesmíme nikdy spoléhat jen na letectvo, nýbrž musíme mít vždy jezdeckto, které může zvidat i za nepříznivého počasí a za mlhy. Mimo to je výhodné, obsadíme-li v boku dobré pozorovatelné a proto někdy neváhejme zmocnit se jich i mocí.

Sestava jednotek na vnějším křídle musí být značně učleněna do hloubky, aby mohla čelit eventuálním nepřátelským zásahům do boku křídelní akce a pak také proto, že narazíme-li během postupu na odpor, který je na frontě stejně široké jako náš křídelní útok, můžeme zálohami učenými za vnějším křídlem dosáti přesažení křídlem a tím i rychlého zdolání odporu.

Nepřátelským akcím do našeho boku (na zatáček se křídlo) čelíme pasivně obranou — stojícími bočními voji, zadržováním nepřítelů daleko vysunutými jednotkami, které mohou provádět ústupový boj — nebo aktivně tím, že eventuální nepřátelské protiútoky sami napadneme v boku. K tomu cíli je výhodné učlenit jednotky na vnějším křídle stupňovitě vně.

Mají-li jednotky, zajišťující vnější bok, úlohu obrannou, musíme je posunout alespoň až na čáru bočných dělostřeleckých pozorovatelů, z nichž by protivník mohl pozorovat náš křídelní útok a střilet účinně do našeho boku.

Výhodné bude, budeme-li moci krýt své zatáčeující se křídlo nějakou přirozenou překážkou nebo prostorem, nehodícím se k ofensivním operacím (velké zalesněné plochy, bažiny, terén bez komunikací), neboť tím ušetříme na zajištění mnoho sil.

Velkého důrazu, rychlosti a neočekávaných obrátů nabudou křídelní akce, až budou mít protivníci motorisované jednotky, schopné přesunů i mimo silnice. Pak i zajištění proti útokům bude nutno postavit na nový základ.

*

Dosud jsme projednávali o křídelním útoku s hlediska vyšších jednotek. Všimněme si některých podrobností o křídelních akcích u jednotek malých.

U malých jednotek jsou křídelní akce nejobvyklejší a nejčastější formou manévru, jenže se jim neříká křídelní útok, nýbrž prostě obchvat. Účelem obchvatu u malých a nejmenších jednotek není ani tak boční náraz, nýbrž jde o to, získáním bočních palebných základů dosáhnout sbíhavé palby, z různých směrů k jednomu bodu nebo do jednoho prostoru konvergující. Tato palba dopomáhá pak k postupu jednotkám čelním, neboť u bočné palby není při útoku a při zteči žádná „mrtvá doba“, t. j. nemusíme jako při čelní palbě přestat s podporou právě před ztečí (pro bezpečnost), nýbrž můžeme útok podporovat do poslední chvíle.

Obchvaty v malém rámci jsou velmi nebezpečné, neboť pro malou dobu, které potřebují k svému provedení, nemá protivník často možnosti rozpoznat včas situaci a přispěchat na pomoc. Nejlépe se obchvatům daří, nejsou-li fronty souvislé, neboť jsou velmi hospodárným prostředkem k zdolání izolovaných odporů. Avšak snaha obchvátit nepřítele nesmí se stát maníí. Jeť velmi účinným prostředkem proti obchvatu jednak učlenění do hloubky, jednak šachovitě rozložení jednotlivých obranných prvků. Proto dříve, než začneme obhvacovat, musíme se zajistit proti nepřátelské palbě, která by nás po stočení fronty mohla ohrožovat bočně.

Musíme tedy mít v rukou hranice terénní příhrady, v níž obchvatný manévr provádíme, a tyto hranice i pevně držet. Proto obyčejně nebudou obhvacovat jednotky v čelním sledu — ty půjdou rovně před sebe — nýbrž jednotky sledů zadnějších, které jsou čelně chráněny, mohou vytočit svou frontu bez obav o své boky.

III.

Útok bočný.

Bočný útok je útok vedený od počátku ve směru více nebo méně kolmém na směr, v němž je rozvinuta nepřátelská fronta, a to silami, které třebas vůbec nejsou v palebném styku s některým křídlem čelní fronty.

Účelem bočného útoku na rozdíl od útoku křídelního není postupný obchvat nepřátelského křídla a tím ohroženého především boku a týlu nepřátelských jednotek prvního sledu, nýbrž jeho účelem je přímý úder do boku nebo i do týlu celé nepřátelské sestavy.

Charakteristické znaky bočného útoku na rozdíl od útoku křídelního jsou:

a) směr bočného útoku jest již od počátku silně sbíhavý se směrem akce čelní;

b) jednotky, mající za úkol bočný útok, postupují již od počátku v konečném, rozhodujícím směru a nemusí se do tohoto směru teprve dostat nějakým zatáčením fronty. Proto může být útok bočný veden na širší frontě než útok křídelní, neboť zde není obtíží, plynoucích ze zatáčení široké fronty;

c) mezi silami provádějícími čelní akci a silami vedoucími bočný útok může být i značná mezera, nemusí být v palebném styku s některým křídlem čelní fronty, ba mohou to být i síly, které třebaš vůbec nepodléhají veliteli vojsk, která vedou čelní akci.

Bočných útoků je několik druhů, liší se však od sebe jak poměrem sil akce čelní a bočné, tak i úhlem, který svírá směr bočného útoku se směrem čelní akce. Bočný útok, vedený do obou nepřátelských boků současně, nazýváme útokem koncentrickým.

Nejobvyklejší je případ, že čelní akce obsahuje větší síly než akce bočná. Je nejobvyklejší proto, že rozvinutí protivníka a tím dosažení výhodné základní situace pro útok bočný (jako pro útok křídelní) dosáhneme obvykle jen důraznou čelní akcí — a na tu spotřebujeme ovšem mnoho sil.

Podaří-li se nám však nějakým hospodárnějším způsobem (třebaš oklamáním nepřítele) dosáhnout toho, aby se protivník co možná úplně rozvinul v čelním směru, může být poměr i takový, že čelně působí síly méně než ve směru bočném. Tato situace může však nastat i s vývojem událostí, jak ukazuje poučný případ útoku Němců do severního boku 2. ruské armády a jejich dalšího postupu k Lodži v r. 1914. Tam se vytvořila tato situace pro tvrdošíjný postup Rusů na západ a na jihozápad, ačkoli po ústupu Němců od Varšavy neměli o nepříteři dostatečných zpráv a dali se Němci oklamat.

Základní situace pro bočný útok může být tak jako u křídelního útoku vytvořena a priori tím, že se proti nepřátelské sestavě postupuje v koncentrických směrech — ale pak nesmí být pochybností o místě budoucí srážky — nebo vytvoříme základní situaci během čelní akce tím, že nepřítele čelně pevně upoutáme a donutíme k rozvinutí a k vydání záloh a pak ze svých záloh — podle potřeby i vynětím nějakých sil z čelní fronty — utvoříme zvláštní skupinu, kterou zasadíme k útoku do nepřátelského boku. O tom si ještě pohovoříme u provedení útoku.

Ujasnili jsme si již význam čelní akce ve spojitosti s akcí křídelní. Zásady tam uvedené platí v neztenčené míře i pro útok bočný. Také zásady o překvapení mají stejnou platnost. Rozdíl jest jen ten, že u bočného útoku je překvapení zhoubnější než u křídelního útoku, neboť bočné útočící vojska objevují se všeska a najednou na jevišti, jdou v konečném, rozhodujícím směru, kdežto u křídelního

ního útoku se jednotky dostanou do konečného, neúčinnějšího směru teprve po pracovním vytočení, když již první překvapení zmizelo; mimoto se do prostoru, kde mohou účinně působit, dostávají postupně (nejpozději ty, které jsou na vnějším, zatačejícím se křídle).

Protiovník je nucen, chce-li zabránit proniknutí útoku do svého boku a týlu, zasadit najednou tolik sil, kolik je jich potřebí k zastavení nebo k dostatečnému zdržení našeho útoku; u křídelního útoku může zasazovat síly postupně. Nemá-li protiovník ihned po ruce síly, potřebné k paralysování bočného útoku, má málo nadějí, že se mu podaří vyváznout.

Provádíme-li křídelní útok a zasazujeme-li své síly postupně do boje, hledáme často vlastně teprve volný prostor na krajním nepřátelském křídle, hledáme toto křídlo teprve během útoku. U bočného útoku, zvláště provádíme-li jej poměrně slabými silami, nesmíme však být v nejistotě o poloze a o situaci nepřátelského křídla nebo boku, neboť jej napadáme téměř všemi silami rázem a nemáme obvykle možnosti rozšiřovat svou frontu ve větších mezích.

Bočnému útoku právě tak jako útoku křídelnímu jsou nebezpečné nepřátelské zálohy, stojící hluboko za nepřátelskou frontou. Je-li mezi čelní a bočnou akcí větší mezera, mohou být bočnému útoku nebezpečnými i nepřátelské zálohy, stojící hned za nepřátelským 1. sledem čelní fronty. Je-li nepřítel značně učeněn do hloubky, nemá ani bočný útok valných vyhlídek na rozhodující úspěch, není-li veden tak velkými silami a na takové frontě, aby úplně absorboval nepřátelské zálohy. Uvážíme-li však obvyklý případ bočného útoku, kdy většina sil vede akci čelní, kdežto na bočný útok lze věnovat jen síly poměrně malé, bude opatrnější, nebudeme-li si hned na počátku slibovat nějaké zničení nepřítele, nýbrž budeme-li považovat bočný útok jen za účinnou akci pomocnou, která má čelní akci dopomoci k rozhodnému úspěchu.

Bočný útok jako pomocná operace je velmi výhodný a ekonomický, neboť pro svou nebezpečnost je s to upoutat na sebe značné nepřátelské síly, kterých se pak nedostává na frontě čelní.

Volba boku, který máme napadnout.

Máme-li svobodnou volbu, který nepřátelský bok chceme napadnout, řídíme se, pokud jde o terén, o nepřátelskou sestavu a o umístění nepřátelských záloh, týmiž zásadami jako při útoku křídelním. S hlediska terénu je důležité, abychom mohli síly shromážděvané nebo již shromážděné k bočnému útoku skrýt před leteckým pozorováním. Který nepřátelský bok si zvolíme, závisí ovšem i na naší vlastní sestavě, pak na čase, kdy chceme útok zahájit, a konečně i na účelu, jehož chceme útokem dosáhnout.

Síly potřebné k bočnému útoku.

Všeobecně platí totéž, co bylo řečeno u útoku křídelního. Poněvadž však máme možnost uvést do boje všechny síly najednou, dosáhneme jimi většího překvapení a tím i většího účinku a proto lze říci, že k dosažení daného výsledku je obvykle třeba méně sil při útoku bočném než při útoku křídelním. Překvapení nahrazuje u bočného útoku počet.

Také složení sil má být podobné jako v útoku křídelním. Výhodu mají síly pohyblivé, neboť mohou v krátkém čase nepřátelské krajní křídlo obejít — a to někdy z daleka obejít a vyrazit z výchozí základny, orientované přímo na nepřátelský bok. V budoucích válkách budou pro takové daleké obcházení jako stvořeny síly motorisované, ovšem jen tehdy, když budou mít k dispozici vhodný terén.

Volba vhodného okamžiku. Je velmi důležité pro zdar a pro náležitý účinek bočného útoku, aby byl proveden v pravou chvíli, t. j. tehdy, když nepřátelská sestava je již zcela orientována proti naší čelní frontě, když protivník již spotřeboval své zálohy, když je hodně přiblížil k čelní frontě (zploštění sestavy na újmu hloubky). Vyčkání takové chvíle je ovšem pro odpovědného velitele často pravou zkouškou nervů.

Při úvahách o vhodnosti okamžiku k zahájení bočného útoku naskytá se otázka, máme-li začít s útokem dříve, než máme všechny síly pohromadě, či máme-li čekat, až budou všechny shromážděny. Všeobecně bude výhodnější to druhé. Tím však není řečeno, že bychom nemohli zahájený již bočný útok dále ještě zesilovat dalšími jednotkami. To se obvykle stane tehdy, dosahuje-li bočný útok výsledků nečekaných a lze-li soudit, že dalším zesílením útoku můžeme úplně zničit protivníka. Někdy můžeme být nuceni spustit bočný útok před časem, abychom na př. vyprostili čelní frontu z těžké situace. Ztrácíme tím ovšem, neboť ubíráme bočnému útoku průbojnosti.

Útočíme-li bočně jen malými silami v poměru k čelní frontě, musíme spíše spoléhat na morální účinek bočného útoku. A ten je veliký. Často sám stačí k tomu, aby protivník klesl na mysl i ustoupil. Velký význam ovšem tu má znalost psychologie protivníkovy a jeho morální stav. Je-li již otrěsen anebo demoralisován, je-li nerozhodný, pasivní, neumí-li manévrovat, podaří se často slabým bočným útokem dosáhnouti nepoměrně velkých výsledků. Musíme si však být dobře vědomi toho, že na energického, aktivního a morálně silného protivníka každý bočný útok neplatí a že chceme-li bočnou akci skutečně dosáhnouti úspěchu, musíme ji založit důkladně a musíme si předem zabezpečit hmotný úspěch.

Šířka fronty bočného útoku závisí celkem na stejných podmínkách jako při útoku křídelním. Poněvadž však napadáme protivníka v citlivém směru na jedinou většinou silami než v útoku křídelním, nemůže protivník své volné zálohy zasazovat proti nám postupně, poněvadž by se vydával v nebezpečí, že bude poražen po částech. Ježto však protivník bude mít obvykle málo volných sil k tomu, aby mohl vytvořit najednou dostatečně širokou, pevnou a spojitou frontu proti našemu bočnému útoku, lze říci, že síly vedoucí bočný útok můžeme všeobecně zasadit na frontě užší než při útoku křídelním a že je můžeme spíše učlenit do hloubky, aby si útok zachoval co nejdéle průraznost.

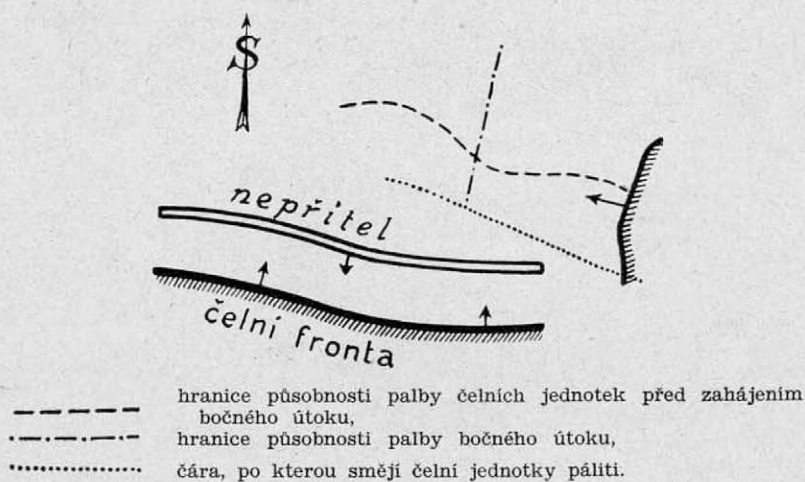
Členění sil, provádějících bočný útok, do hloubky je odůvodněno i tím, že se protivník bude snažit, aby nejprve proti našemu útoku zřídil spojitou frontu na celé šíři bočného našeho útoku. To má za následek, že fronta ta bude obvykle tvořena málo hloub-

kou obrannou sestavou. Proti mělkým frontám je však výhodné útočit v hluboké sestavě, aby se po proražení fronty dalo ihned využít úspěchu rozšiřováním průrazu do stran a tím dosáhnout rychlého zhroucení nepřátelské obrany. Tak může boční útok rychle pronikat kupředu, do nepřátelského týlu, který je hlavním cílem útoku.

Náležité učlenění do hloubky usnadňuje bočnímu útoku i zajištění proti možným nepřátelským akcím do boku útoku, jak ještě uvidíme.

Součinnost bočního útoku s akcí čelní.

Tato součinnost je všeobecně nesnadnější než při útoku křídelním. Vedeme-li boční útok tak, že při svém postupu kupředu proniká do pásma palby našich čelních jednotek, nastává totéž nebezpečí jako u křídelního útoku po vytočení fronty. Bude proto někdy dobré, bude-li boční útok veden v terénní příhradě, odděleně markantní terénní čarou od příhrady, do níž vidí čelní jednotky, které by svou palbou mohly boční útok ohrozit. Tato čára musí se stát též rozhraním, za které nesmějí čelní jednotky střílet. Nutno tedy palbu čelních jednotek podle toho, jak pokračuje boční útok, omezuje postupně do hloubky. Musí se však též omezit do šířky, jak znázorňuje obr. 4.

Obr. 4.

Čelní fronta smí pálit napravo od čáry ----- jen potud, pokud neohrožuje postupující jednotky bočního útoku, a musí palbu posunovat od východu k západu; do hloubky smí střílet jen po tečkované čáře

Za taková rozhraní nutno volit význačné terénní čáry. Rozhraní mohou se ovšem během útoku měnit podle toho, jak boční akce postupuje. K tomu je však potřebí velmi dobrého a rychlého spojení čelní skupiny vojsk se skupinou bočnou. Velitel boční skupiny musí

vždy určit vnitřní hranice pásma činnosti útoku (na obr. 4 tečkovaná čára).

Je-li mezera mezi čelní frontou a bočným útokem tak veliká, že není třeba se obávat palby čelních jednotek, nemusíme být ovšem tak úzkostliví ve volbě hranic pásma činnosti a nemusíme omezovat dosah palby. Nesmíme však zapomenout na to, že příliš velká mezera činí z čelní fronty a z bočné akce dvě zcela oddělené akce, které může protivník, je-li dosti pohyblivý a energický, odrazit jednu po druhé.

Jak zajistit dobrou spolupráci obou akcí?

Především je třeba dobrého spojení. Nutno jednotkám bočného útoku dát taková pojitka, aby spojení bylo rychlé a spolehlivé, aby se dalo využít rychlých změn situace.

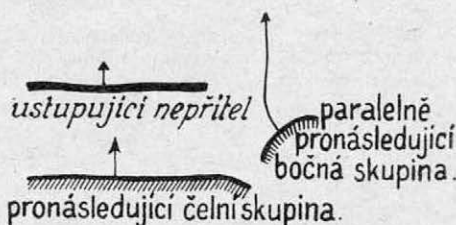
Situaci nutno ustavičně kontrolovat letectvem a v malém rámci pozemním pozorováním.

Aby byl zajištěn co nejlepší soulad mezi jednotkami, provádějícími bočný útok, a křídlem čelní fronty, na jehož straně se bočný útok vede, bude někdy výhodné, podřídí-li se část jednotek na křídle čelní fronty veliteli bočného útoku. Ten pak může ustanovit zvláštního velitele, který by řídil koordinaci oněch jednotek čelní fronty s částí jednotek bočného útoku, jež by během vývoje bočného útoku mohly přijít do styku s křídelními jednotkami čelní fronty.

Důležité také jest, abychom si již předem uvědomili, co budeme dělat, bude-li mít bočný útok úspěch a dá-li nepřítel, bojující proti naší čelní frontě, na ústup. Pak nastává nutnost změnit směr bočné akce, a to včas, abychom snad tvrdošíjným postupem v původním směru nekřížovali směr postupu čelních jednotek, nepřítel pronásledujících. Kromě toho bychom neohrožovali již bok nepřátelský a umožnili bychom protivníkovi, aby se brzo zastavil k nové obraně. Změníme-li směr včas, takže zůstaneme nepříteli stále v boku, může dojít k t. zv. paralelnímu pronásledování, o němž zde však již uvažovat nebudeme. Obr. 5 a 6 objasňují, o čem běží.

Obr. 5.

Obr. 6.

Zajištění bočného útoku.

O tomto zajištění platí zcela obdobné úvahy jako o zajištění útoku křídelního, jenže zde musíme, je-li mezera mezi čelní akcí a akcí bočnou velká, zajišťovat dva boky. Stupeň zajištění závisí znač-

nou měrou na zprávách o nepříteli a proto je musíme během bočného útoku ustavičně hledat. Závisí však také na terénu, neboť jsou-li v bocích útoku terénní překážky, může být zajištění zajišťovacími oddíly slabší. Nejlépe přispěje však k zajištění bočného útoku, bude-li veden hodně důrazně a bude-li sestava útočících vojsk učeně na do hloubky, hlavně na křídlech.

Obrana proti křídelnímu a bočnímu útoku.

Útoky křídelní a bočné jsou svým velkým účinkem materiálním a morálním velmi nebezpečné pro napadeného a proto je zabezpečení proti nim jednou z hlavních starostí každého velitele, jehož jednotka má odkrýt bok anebo boky.

Musíme rozeznávat obranu proti útoku, který se již projevil — ať už s překvapením anebo bez něho, a opatření na obranu proti možné bočné akci.

Způsob obrany proti bočné akci, kterou nepřítel již zahájil, bude různý podle toho, jak jsme byli překvapeni.

Zahájil-li nepřítel křídelní útok, budou zpravidla naše křídelní jednotky tísněny tak, že nebudou s to útok samy zastavit a fronta se bude na křídle zahýbat dovnitř. Pak nám může pomoci jen zasažení záloh. Zálohami můžeme buď postupně prodlužovat své obhvacované křídlo, abychom nepříteli vzali výhodu delší fronty, zabránili tak obchvatu a donutili nepřítele k čelní akci na nově utvořenou frontu, nebo můžeme své zálohy zasadit k ofensivní akci (protiútku) do boku nepřátelského zatačejícího se křídla.

Byli-li jsme však útokem překvapeni, budeme mít zpravidla jen první možnost, možnost ofensivní. Čím bude nepřátelský křídelní útok veden na užší frontě, tím větší naděje máme na to, že se nám podaří protivníka zastavit. Vede-li však nepřítel útok na frontě široké a podařilo-li se mu překvapit nás tak, že mohl svůj křídelní útok již silně vytočit do našeho boku, bude nejčastěji nutné, nemáme-li velmi silné zálohy, pokusit se zdržet nepřítele na křídle a ustoupit s celou sestavou včas z obhvacovaného postavení.

Dověděli-li jsme se včas o chystaném nepřátelském křídelním útoku, můžeme na obrannou fázi své odvetné akce věnovat jen nezbytné minimum sil a většinu záloh umístit tak, abychom mohli nepřátelské zatačející se křídlo napadnout s boku ofensivně.

To platí hlavně pro vyšší rámeček, kdy spolu bojují vyšší jednotky. U jednotek nižších záleží obrana proti obchvatu v členění jednotek a palebných orgánů do hloubky a v připravení bočních palebných přehrad, kromě toho pak v protiútocích do boku obhvacujících vojsk.

Vede-li protivník bočný útok, závisí obrana zase v tom, do jaké míry jsme byli překvapeni. Byli-li jsme překvapeni úplně, nezbude zpravidla nic jiného než včasný ústup a radikální změna sestavy. Počítat se zastavením bočného útoku můžeme jen tehdy, máme-li dostatek volných záloh, které můžeme zasadit na jedinou. Postupným zasazováním záloh bočný útok zpravidla jen zpomalíme, ale nezastavíme. Tohoto zpomalení můžeme však využít k ústupu z obhvacovaného postavení.

Abychom omezili možnost nepřátelských bočných akcí, učiníme nejlépe, opřeme-li křídla své fronty o přírodní překážky, učeníme-li svou sestavu do hloubky, vyhledáváme-li zprávy o nepříteli, ponecháme-li si dostatečně silné a pohyblivé zálohy.

V dnešních dobách má zvláště veliký význam zpravodajství pomocí letectva. Lze dnes jen nesmírně těžko utajit přesuny větších sil anebo přítomnost vojsk v krajině, není-li to krajina silně zalesněná. Proto se také jen těžko dají zastřít přípravy k větším bočním akcím.

Mimoto rychlé a výkonné dopravní prostředky umožňují rychlé přesuny vojsk na značnou vzdálenost a tím usnadňují obranu proti bočním akcím.

Ustavičné vyhledávání zpráv a zvláště stálá kontrola nepřátelského válečného složení jsou velmi důležité i proto, abychom mohli včas zjistit, zda se nepřítel neoslabuje na čelní frontě o jednotky, kterých by mohl použít proti nám k bočné akci.

Na ochranu proti bočním akcím nepřátelským umísťujeme zálohy nablízku boků, členíme je stupňovitě vně a nepřibližujeme jich příliš k čelní frontě, zvláště jsou-li to zálohy hodně pohyblivé.

Během své operace neustále studujeme terén s hlediska možností, které skýtá nepříteli k provedení bočných akcí. Zvláště si všímáme nepřátelských komunikací v týlu.

I během postupu, jakmile je pravděpodobné, že dojde k srážce, zjišťujeme a dáváme obhlédnout možná obranná postavení v bocích, abychom mohli včas potřeby rychle vytvořit obranné posice, jež by zadržely nepřátelský křídelní nebo bočný útok. Jakmile se fronta třebaš jen přechodně ustálí, umísťujeme zálohy nablízku takto obhlédnutých posic.

Závěr.

Z předcházejících úvah dospíváme k přesvědčení, že bočné akce (křídelní a bočný útok), jsou dodnes velmi účinným a hospodárným prostředkem k dosažení vítězství.

Zároveň však docházíme k závěru, že podmínky provedení těchto akcí jsou v dnešní době vyspělé techniky mnohem a mnohem obtížnější než v dobách minulých.

Předně jsou prostředky k vyhledávání zpráv tak zdokonaleny, že je velmi těžké skrýt přesuny nebo přítomnost větších vojsk. Následek toho je, že se manévr větších rozměrů v pohybné válce obyčejně prozradí.

Další nesnází je to, že armády neb i nižší svazky mají dnes rychlé a výkonné dopravní prostředky, jimiž mohou přesunovat značné síly na velkou vzdálenost v krátké době a tím přesunovat těžiště svých sil.

Jinou důležitou okolností je také neobyčejná ničivost palných zbraní, hlavně zbraní samočinných, což má za následek, že obranná schopnost vojsk značně vzrostla. Dnes lze poměrně slabými silami, ale vybavenými četnými samočinnými zbraněmi a umějíci dobře využívat terénu, vytvořit široké, ale značně odolné obranné fronty, které se dají zlomit jen silným útokem podporovaným četným dělostřelectvem nebo obrněnými vozy. Následek toho je, že lze silami daleko slabšími zdržet nebo i úplně zastavit útok, vedený silami mno-

hem většími, takže má napadený čas zatím shromáždit další zálohy buď k defensivnímu nebo i ofensivnímu odražení bočné akce.

Lze tedy právem soudit, že v budoucnosti, bude-li složení armád zhruba takové, jako bylo za světové války, budou mezi rovnocennými soupeři bočné akce větších rozměrů poměrně vzácné a že i akce skutečně založené nebo provedené nebudou mít tak často zdrcující účinek, jako v dobách minulých, neboť uvážnou na půli cesty.

Obraz může se ovšem silně změnit rozšířením motorisace u armád, ale nemůžeme zde uvažovat o jejich důsledcích pro bočné akce, ježto by nás to zavedlo příliš daleko. Jisté je, že mezi stejně motorisovanými protivníky budou mít operace značný spád a že se jazyček na vahách vítězství bude často kolísat s jedné strany na druhou.

Z těchto závěrů si však nesmíme učinit obraz příliš pesimistický. Bude vždy mnoho situací, že si protivníci nebudou rovnocenní ani co do výzbroje ani co do složení vojsk ani co do situace terénní a že podnikavý velitel najde často nějakou možnost, aby využil výhod obchvatné akce, buď ve formě křídelního nebo bočného útoku.

Je však důležité, abychom si dobře uvědomili technické podmínky provedení takové akce a abychom ji nepovažovali za jediný prostředek k porážce protivníka. Často bude prospěšnější průraz, čelní nápor než nějaký problematický bočný manévr.

Vojenství u nás a v cizině.

Major Julien Flipot:

Francouzské ministerstvo národní obrany.

Ministerský předseda Tardieu, při sestavení své vlády, zavedl v rozdělení ministerstev zajímavou novinku, spojiv pod jménem ministerstva národní obrany tři bývalá ministerstva: ministerstvo války, ministerstvo námořnictví a ministerstvo letectví.

Tato myšlenka není ve Francii nová a zdá se, že má v parlamentě mnoho příznivců. Nicméně rozhodnutí pana Tardieu dalo podnět k četným námitkám. Při příležitosti projednávání rozpočtu ministerstev námořnictví a letectva někteří řečníci, aniž vlastně útočili na podstatu tohoto opatření, viděli v utvoření ministerstva národní obrany improvisaci zřízení, které nebylo dostatečně důsledně sledováno a připraveno. Přináší prý nebezpečí, že dojde k nepořádkům, že námořnictvo a letectvo se dostane do područí ministerstva války, nejstaršího a nejmocnějšího ze tří vojenských ministerstev. Obávali se též, že bude podlomen rozmach letectví, který mu byl dán ministerstvem letectví atp.

Ministr národní obrany a také sám předseda vlády musil několikrát zakročiti a ujistiti, že utvoření ministerstva národní obrany není improvisace, při čemž připomenuli, že jsou si vědomi toho, že může jediné zkušenost přivést k nejlepší formě, již bude třeba dáti novému orgánu, jakož i k získání nejlepších pracovních metod. Ujistili odpůrce, že se vystříhali ukvapených rozhodnutí a že nejde o porušení nutné autonomie pozemních, námořních a leteckých sil, nýbrž prostě o uspořádání otázek velení, správy a výroby, jehož nutnost musí každý uznati.

Definitivní organizace ministerstva národní obrany bude předmětem návrhu zákona, jehož urychleného předložení se sněmovna dožadovala; jeho úřadování je zabezpečeno dekretem, který ustavuje generální sekretariát ministerstva národní obrany a ministerským výnosem, který stanoví pravomoc dvou státních podsekretářů.